

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Fagområdene med progresjonsplaner

Barna møter fagområdene i situasjoner der det er naturlig. I uformelle situasjoner som lek og hverdagsaktiviteter, og i voksenstyrte aktiviteter som temaarbeid og lignende. Arbeidet er preget av helhetstenkning, der de ulike fagområdene gjensidig påvirker hverandre. Arbeidsmåtene er forskjellige, alt etter barnas alder, interesse, barnegruppens sammensetning og forutsetninger.

Kommunikasjon, språk og tekst

Småbarnsalderen er den grunnleggende perioden for utviklingen av språket. Tidlig og god språkstimulering i barnehagen er derfor en viktig del av barnehagens innhold. Språket er personlig, identitetsdannende og nært knyttet til følelser. Å stimulere barnas bruk av talespråket er derfor en av de viktigste oppgavene vi står over.

Kommunikasjon, språk og tekst	Vi vil arbeide for å nå målet gjennom å fokusere på følgende	Aktiviteter
<p><u>1-2 åringene</u> <u>Prosessmål:</u> Barna skal oppleve et rikt språkmiljø, både verbalt og kroppslig.</p> <p>Barnet skal utvikle sin språkforståelse.</p> <p>Barnet skal få gi uttrykk for sine opplevelser gjennom kroppsspråk, følelser og enkle ord.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • et ordrikt miljø • språket står sentralt i alle hverdagsaktiviteter • gjentagelse av ord • et bevisst bruk av kroppsspråk • voksendeltagelse der barnet er; på gulvet, i lek og ved bordet 	<ul style="list-style-type: none"> • begrepstrening • lek • dramatisering • rytmeinstrumenter • sang, musikk og dans • billedbøker tilrettelagt alder • sangsamlinger på barnas premisser
<p><u>2-3 åringene</u> <u>Prosessmål:</u> Barnet skal få bruke språket aktivt i lek og samhandling med andre barn og voksne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • aktiv lytting • gjensidig samhandling • støttende kommunikasjon • god tid • deltagende og støttende i samspill med barnet og med grupper av barn 	<ul style="list-style-type: none"> • billedbøker og bøker tilrettelagt alder • fortellinger, dramatisering og eventyr med rekvisitter • samtaler • enkel rollelek • sanger, musikk og dans • rim og regler • spill og lotto • eventyrsamling med konkrete
<p><u>3-4 åringene</u> <u>Prosessmål:</u> Barna skal støttes i sin videre utvikling av begrepsforståelse. Ved at voksne bruker et variert ordforråd skal barna få et rikere språk.</p> <p>Barna skal gjøres kjent med bøker, sanger bilder, medier med mer.</p> <p>Barnet skal sette ord på og uttrykke følelser og handlinger, både i lek og konflikthåndtering.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • besvare barns spørsmål med undring • skape fellesskap og entusiasme gjennom felles innhold • inspirere barn til rollelek der vi undrer oss sammen 	<ul style="list-style-type: none"> • bøker med kort tekst og mange bilder • tulle-rim og tullevvers • fortellinger og eventyr • rollelek med tilpasset utstyr • varierte sanger, musikk og dans • spill og lotto

<p>4-5 åringene Prosessmål: Barna skal få hjelp til å bruke språket til å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og til å skape positive relasjoner i lek og annet samvær.</p> <p>Barnet skal kunne følge med i bøker.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • fokus på barnas egen tekstsaking • opptre støttende slik at barna til å utvikle seg selv gjennom god rollelek 	<ul style="list-style-type: none"> • bøker med tekst • fortellinger og eventyr • rim og regler • musikk og rytme • sang • lotto og spill med ord
<p>5-6 åringene Prosessmål: Barna skal få et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskap, samtaler og som inspirasjon til fabulering og nyskaping.</p> <p>Barna skal lære å lytte til lyder og rytme i språk og bli fortrolige med symboler som tallsiffer og bokstaver.</p> <p>Barnet skal kunne gjenfortelle fra bøker og opplevelser.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • førskolegruppe • filosofiske samtaler med barn om temaer som de selv viser interesse for 	<ul style="list-style-type: none"> • tilpassede bøker med enkel tekst • lek med ord • lytte og gjenfortelle • samtale • vitser og gåter • smågrupper

Kropp, bevegelse, mat og helse

I løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter og øker sin kroppsbeherskelse. De utvikler sine fysiske egenskaper, fysiske vaner og får gradvis økt innsikt i hvordan de kan ivareta sin egen helse og livskvalitet. Barns kontakt med andre barn starter ofte med kroppslige signaler og aktiviteter. Dette har betydning for utvikling av den sosiale kompetansen.

Godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile er av stor betydning for å utvikle en sunn kropp.

Kropp, bevegelse, mat og helse	Vi vil arbeide for å nå målet gjennom å fokusere på følgende	Aktiviteter
<p>1-2 åringene Prosessmål: Vi skal gi barna opplevelser som bidrar til at de får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.</p> <p>Introduksjon av allsidig og variert sunn kost.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sanseopplevelser gjennom lek • Veksling mellom hvile og kroppslig lek og måltid • Oppmuntre og bekrefte barnas lek • Benytte barnehagens uteområde • Barna får se, ta på, lukte og smake på variert kost 	<ul style="list-style-type: none"> • sangleker • dans • puslespill • puttekasser • formingsaktiviteter • håndvask • bord-rutiner • smake på variert kost • turer innad i barnehagen

<p>2-3 åringene: Prosessmål: Vi skal gi barn gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer.</p> <p>Introduksjon av nye matsorter.</p> <p>Barna er med på enkel mat-tilberedning.</p> <p>Barna bærer sin egen sekk på tur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruk av barnehagens uteområde • Inspirere barna til å søke fysiske utfordringer og til å prøve ut sine kroppslige muligheter • Bidra til at barna tilegner seg gode vaner, holdninger og kunnskap om kost, hygiene, aktivitet og hvile • Lage mat sammen 	<ul style="list-style-type: none"> • hinderløype • klatring • dans, sangleker og bevegelsesleker • turer ut av barnehagen • tilrettelagte formingsaktiviteter • tilpasset lekmateriell • håndvask • bord-rutiner • variert kost; surt, søtt, m.m. • bake og lage mat sammen • do-trening
<p>3-4 åringene: Prosessmål: Barna skal få mulighet til å videreutvikle sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk og finmotorikk, rytme og motoriske følsomhet.</p> <p>Barna skal få gode erfaringer med friluftsliv til ulike årstider.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Barnehagen er innredet slik at barna har anledning til variert lek ute og inne • Barna skal oppleve mestring gjennom sykling, skitrening, klatring, aking, påkledning, smøring av egen mat • Turer ut av barnehagen og til ROS Arena 	<ul style="list-style-type: none"> • turer ut av barnehagen • turdag til ROS Arena • sangleker, bevegelsesleker, regelleker • sykle, gå på ski • klatre ute i bukser • tilpasset lekmateriell • tilpasset formingsmateriell; klippe med saks • håndvask • bord-rutiner; sende, dele, dekke på • do-trening
<p>4-5 åringene: Prosessmål: Utvikling av større kunnskap om egen kropp.</p> <p>Deltagelse på lengre turer og bære egen sekk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opplevelse av mestring gjennom påkledning og hjelp til andre • Opplevelse av mestring gjennom sykling, med og uten støttehjul, ski, og klatring • Deltakelse i tilberedning av maten, og samtaler med voksne rundt valg vi gjør. 	<ul style="list-style-type: none"> • tur til skogen ved Skihytta • av – og påkledning • tilpasset lekmateriell • bord-rutiner • hygiene og do-trening • sykle og stå på ski • finmotoriske aktiviteter • rollelek • bruk av Røykenbadet
<p>5-6 åringene: Prosessmål: Vi bidrar til å skape forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige.</p> <p>Vi skal gi barna kunnskap om kroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og et sunt kosthold. Barnet skal få et bevisst forhold til en god helse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiviteter i barnehagen legges opp slik at alle barn får anledning til å vise hva de er gode til • Barna får støtte til å prøve seg på ting de ikke vet om de mestrer og oppmuntring til å øve seg • Barna oppmuntres til selvstendighet og hjelpsomhet ved av- og påkledning • Vi er bevisst på å servere sunne måltider. • Vi tilbyr vanntilvenning i små grupper 	<ul style="list-style-type: none"> • lære om kroppen og dens funksjon • øve på påkledning og holde orden • turer til skogen • lære om kosthold • trene på grovmotorikk og balanse • og servere andre • servere frukt og grønnsaker med variasjon av utseende og smak • bruk av Røykenbadet

Kunst, kultur og kreativitet

Barnehagen skal gi barna muligheten til å oppleve kunst og kultur, og til selv å uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser, og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samhørighet.

Kunst, kultur og kreativitet	Vi vil arbeide for å nå målet gjennom å fokusere på følgende	Aktiviteter
1-2 åringene Prosessmål: Barna opplever tilstedeværelse av kunst og kultur. De lærer å erfare gjennom alle sine sanser. Barnet skal bli introdusert for og få erfaring med ulike typer formingsmaterieill.	<ul style="list-style-type: none">• Daglig har tilgang til bøker og historier• Bruk av konkreter, bildematerieill og dramatisering• Bruk av sang, sangleker, rim og regler	<ul style="list-style-type: none">• bilder• sang og musikk• fargelære• lukte, se og smake på• forming med ulike materiale• bruk av naturmateriale• bruka av ulike sanseflasker
2-3 åringene Prosessmål: Barna skal få hjelp til å ta i bruk fantasien, til kreativ tenkning og skaperglede.	<ul style="list-style-type: none">• Legge til rette for lek og skapende virksomhet• La barna møte voksne som oppmuntrer til kreativitet og fantasi	<ul style="list-style-type: none">• enkel rollelek med utstyr• sang og musikk• lære om primær og sekundærfarger• forming med ulikt materieill• bruk av naturmateriale• oppmuntre egen fantasi• holde utstilling og salg av egen kunst på FN - dag
3-4 åringene Prosessmål: Barna skal få hjelp til å styrke sin kulturelle identitet og sine personlige uttrykk.	<ul style="list-style-type: none">• Gjøre seg kjent med ulike typer formingsmaterieill• Lek med utkleddning, hånddukke og teater• Musikk i forskjellige sjangre• Verdsetting av barnets uttrykk	<ul style="list-style-type: none">• rollelek• ulike typer musikk og rytme• sang, dans og drama• kunstbilder i ulikt materieill• holde utstilling og salg av egenlaget kunst på FN - dag
4-5 åringene Prosessmål: Barna skal få hjelp til å utvikle sin evne til å bearbeide og kommunisere inntrykk, og selv gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet.	<ul style="list-style-type: none">• Barna skal lære teknikker og virkemidler innen musikk, drama, litteratur og forming som gjør dem i stand til å skape sitt uttrykk slik de ønsker, for eksempel enkel fargeblanding• Oppleve glede ved å formidle noe til andre gjennom å lage enkle forestillinger eller konserter innad i barnehagen	<ul style="list-style-type: none">• Rollelek• sang, dans og drama• bruk av ulike musikksjangre• lese bøker• bruk av ulikt formingsmaterieill• holde utstilling og salg av egen kunst på FN - dag• holde enkle forestillinger for andre barn i barnehagen• Røykenbadet
5-6 åringene Prosessmål: Barna skal utvikle kunnskap for å kunne uttrykke seg estetisk i visuelt språk, musikk, sang, dans og drama.	<ul style="list-style-type: none">• Oppleve mestring og glede ved å skape noe selv• Reflektere over hva som skal til for at andre skal forstå	<ul style="list-style-type: none">• avansert rollelek• bruk av rekvisitter og utstyr• skape bilder som uttrykker følelser• sang, dans og drama• tekster og bøker• gjenskaping• mestre å være i fokus

Natur, miljø og teknologi

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider. Fagområdet bidrar til at barn blir kjent med, og får forståelse for, planter og dyr, landskap, årstider og vær. Samt erfaring med hvordan teknikken brukes i lek og i hverdagslivet.

Natur, miljø og teknologi	Vi vil arbeide for å nå målet gjennom å fokusere på følgende	Aktiviteter
1-2 åringene Prosessmål: Barna skal få gjøre erfaringer via alle sine sanser.	<ul style="list-style-type: none">• Voksne som er nær og gir barna trygghet til å utforske• Legge til rette for positive opplevelser og erfaringer i utelek og på tur• Barnet skal få oppleve erfaringer i naturen gjennom å være ute i ulike værtyper• Bruk av nettbrett og pc for å finne musikk og små filmer	<ul style="list-style-type: none">• Utelek• utforske barnehagens område• lese billedbøker med tema fra natur og dyr• sanger• tekster• bruk av konkretiseringsmateriell• ta med det vi finner ute inn på avdelingen og studere det nærmere• bruk av nettbrett til felles musikk og dans
2-3 åringene Prosessmål: Barna skal få oppleve naturen og få anledning til å undre seg over naturens mangfoldighet.	<ul style="list-style-type: none">• Å undre seg sammen med barna over dyreliv og forandringer i naturen• Legge til rette for bruk av bygg; og konstruksjonsmateriell• Legge til rette for erfaringer med tekniske hjelpemidler i hverdagssituasjoner	<ul style="list-style-type: none">• utelek• bruk av nærområdet utenfor barnehagen• bruke alle sansene til å lukte, høre og kjenne• studere årstidenes endringer• billedbøker• sanger• bruk av formingsmateriell til gjenskaping• konstruksjonsmateriell• bruk av nettbrett
3-4 åringene Prosessmål: Barna skal få oppleve glede over å ferdes i naturen og få grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen.	<ul style="list-style-type: none">• Lek og oppdagelser i nærmiljøet• Søppelhåndtering i barnehagen og på tur• Egen kjøkkenhage	<ul style="list-style-type: none">• bruk av nærområdet som lekearena• turer i nærmiljøet• utforske livet på bakken• gå på butikken• gå til togstasjonen• kildesortere og kaste søppel• avanserte konstruksjonsleker• bruk av nettbrett til enkle spill• lese bøker• så og høste frukt og grønnsaker
4-5 åringene Prosessmål: Barna skal få erfaring med og kunnskap om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjon. Barna blir innført i bruk av ulike teknologier	<ul style="list-style-type: none">• Snakke om dyr og vekster i nærmiljøet• Følge prosessen fra frø til plante samt høste egne grønnsaker• Bruk av nettbrett og pc for å Google og finne fram til aktiviteter og spill på nett	<ul style="list-style-type: none">• lese bøker om natur, dyr og insekter• medbestemmelse for pålegg og annen kost i barnehagen• turer i skogen, følge med på forandringer gjennom året• kaste søppel inne og ute• bruk av nettbrett til spill• bruk av forstørrelsesglass• felles undring

<p>5-6 åringene Prosessmål: Barna skal få erfaringer med hvordan teknologi kan brukes i leken og i hverdagslivet.</p> <p>Barna skal ha erfaring med å ta vare på naturen og kjenne til konsekvenser ved forsøpling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Delta i å bruke internett for søking for å finne informasjon og til å lage presentasjon av prosjekter gjennom bilder og tekst • Være ute og føle mestring på å kunne ferdes i ulendt terreng • Kjenne igjen de ulike årstidene • Barna skal kunne finne fram til pedagogiske spill selv med noe instruksjon 	<ul style="list-style-type: none"> • kjenne til navn på trær og planter innen for barnehagens område • ha kjennskap til enkelte insekter og dyr i naturen • ferdes i ulendt terreng • skrive handleliste og handle mat • delta i matlaging • ha kjørt noe kollektivtransport • ha kjennskap til riktig påkledning i forhold til vær • bruk av nettbrett til spill
---	--	---

Etikk, religion og filosofi

Vi er i dag et multi-religiøst samfunn. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen, samtidig som den skal ta med seg verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven. De ansatte skal oppmuntre barna til undring og filosofering over små og store spørsmål.

Etikk, religion og filosofi	Vi vil arbeide for å nå målet gjennom å fokusere på følgende	Aktiviteter
<p>1-2 åringene Prosessmål: Tid og rom for undring.</p> <p>Barnet skal få utvikle interesse for hverandre.</p> <p>Barnet skal få utvikle en felles lekekultur og få en begynnende forståelse for hva som er rett og galt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Være gode rollemodeller • Hjelp barn i konfliktsituasjoner • Voksne som er rause og gir positiv oppmerksomhet • Voksne møter barnet med forståelse og respekt • Følge årets tradisjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • lek alene og sammen med andre • øve på å ta hensyn, dele, vente på tur • kjenne igjen følelser og uttrykk • billedbøker • bruk av spill • sanger • adventsamling • markere nasjonaldagene
<p>2-3 åringene Prosessmål: Barna skal arbeide med å tilegne seg samfunnets grunnleggende holdninger og verdier.</p> <p>Barnet skal få undre seg og utforske</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Voksne er gode rollemodeller • Alle voksne er kjent med barnehagens verdisyn og være bevisst på hva dette betyr for hvordan de møter barn og foreldre • Undre oss sammen med barna om dagligdagse hendelser og historier • Følge årets tradisjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • lek alene og i samspill med andre • i samspill med voksne, mestre å se egne og andres behov og følelser • bli kjent med ulike tradisjoner • bøker med tekst og bilder • sanger • adventsamling • markere nasjonaldagene
<p>3-4 åringene Prosessmål: Ved at det gis anledning og ro til undring, tenkning, samtaler og fortellinger skal barna få anledning til å erfare at grunnleggende spørsmål er vesentlig.</p> <p>Barna skal få innsikt i kristne og humanistiske</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fordypning i prosjekter som går over lang tid • Ny kunnskap og nye opplevelser gir rom for undring og refleksjon hos barna • Delta i forberedelser til høytider og merkedager • Barna synger sanger knyttet til ulike merkedager 	<ul style="list-style-type: none"> • få innsikt i andre tradisjoner • delta på dramatisering av Julebudskapet på Teglen • tilegne seg grunnleggende verdier og holdninger i samspill med andre barn og voksne • ta hensyn i lek og spill • temabøker • sanger • Enkel dramatisering

grunnverdier og deres plass i kulturen.	<ul style="list-style-type: none"> Barna deltar i adventsamlinger Deltagelse i Krybbevandring 	<ul style="list-style-type: none"> markere nasjonaldagene
---	---	--

<p>4-5 åringene Prosessmål: Barna skal lære å utvikle toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet.</p> <p>Barna skal få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner.</p> <p>Barna skal få kjennskap tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vekke nysgjerrighet og interesse for andre kulturer innenfor og utenfor landets grenser Prosjekter som kan gi bidra til å gi barna "nærhet" til andres måte å leve på Barna synger sanger knyttet til ulike merkedager Barna deltar i adventsamlinger La den kristne kulturarven komme til uttrykk blant annet gjennom høytidsmarkeringer 	<ul style="list-style-type: none"> faktabøker vennskapsanger sette ord på utfordringer avansert rollelek med rekvisitter sanger adventssamlinger flerkulturell kalender markere nasjonaldagene
<p>5-6 åringene Prosessmål: Barna skal bli kjent med religion, etikk og filosofi som en del av kultur og samfunn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Skape rom for opplevelser, undring, ettertanke og gode samtaler Møte barnet med respekt og gi konstruktive forslag til løsninger Bevisste forbilder og opptre slik at barnet kan få støtte i egne identitet og ha respekt for hverandre 	<ul style="list-style-type: none"> egen førskolegruppe bøker om følelser faktabøker sette ord på utfordringer og finne løsninger avansert rollelek med utstyr og rekvisitter bruk av Teddy som er med barna hjem på omgang ha forståelse for ulike leveregler ha respekt for hverandre temasanger fortellinger film dramatisering adventsamlinger delta på dramatisering av julebudskapet på Teglen samtaler markere nasjonaldagene

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Vi skal legge vekt på å styrke kunnskap om, og tilknytning til, lokalsamfunnet vårt.

Nærmiljø og samfunn	Vi vil arbeide for å nå målet gjennom å fokusere på følgende	Aktiviteter
<p>1-2 åringene Prosessmål: Barna utvikler tillit til egen deltakelse og påvirkning av</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gi barna opplevelse av tilhørighet og at de er betydningsfulle 	<ul style="list-style-type: none"> turer inne i barnehagens eget område og utforske hva som finnes her turer på utsiden av gjerdet

<p>fellesskapet, samt gleden av å være en del av et større fellesskap.</p> <p>Barnet skal få utforske og bli kjent med barnehagens uteområde og nærmiljø.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De voksne omtaler barna positivt • De voksne støtter og oppmuntrer barna i hverdagen 	<ul style="list-style-type: none"> • besøk til Tommeliten • samlingsstunder • sanger • bøker
<p>2-3 åringene Prosessmål: Barna skal lære at alle mennesker, uansett erfaringer og forutsetninger, inngår i og bidrar til barnehagens fellesskap.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De voksne omtaler barn som ikke er tilstede på en positiv måte • Like mye oppmerksomhet til begge kjønn • Legge til rette for at barna skal erfare å gjøre noe sammen og at de skal kunne påvirke egen hverdag 	<ul style="list-style-type: none"> • korte turer i nærmiljøet • samtale om familien • tilpassede sanger • bøker • bilder • lek
<p>3-4 åringene Prosessmål: Barna skal utvikle tillit til egen deltakelse i og mulighet for påvirkning til fellesskapet. Barna skal utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal oppleve at deres innspill i hverdagen blir møtt og tatt på alvor både i lek og i andre sammenhenger • Prosjekter hvor det noen barn gjør, kan være til glede for de andre på avdelingen eller i barnehagen 	<ul style="list-style-type: none"> • turer i nærmiljøet • tur til skogen • faktabøker
<p>4-5 åringene Prosessmål: Barna skal bli kjent med historiske endringer i lokalmiljø og samfunn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gi barna erfaring om at deres meninger og valg kan påvirke situasjonen både for seg selv og andre • Kunnskap om deres nærmiljø, før og nå • Bruke bøker og internett for å utvide kunnskap og hente informasjon 	<ul style="list-style-type: none"> • lengre turer i nærmiljøet • kjennskap til egen og andres familieforhold • lese faktabøker • gå på turer og se hvordan miljøet endres i form av nye bygg og veier • få kjennskap til ulike kulturer • Tegne flagg og land • bruke globus
<p>5-6 åringene Prosessmål: Barna skal bli kjent med at samene er Norges urbefolkning, og få kjennskap til samisk kultur og hverdagsliv. Barnet skal bli kjent med de ulike nasjonalitetene i barnehagen. Barnet skal bli kjent med hva som finnes i nærmiljøet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Markering av Samefolkets dag, 6. februar • Ha oversikt over land og kulturer som er representert • Gjøre seg kjent i nærmiljøet • Ha kjennskap til hva som finnes av aktiviteter og muligheter i nærmiljøet 	<ul style="list-style-type: none"> • faktabøker • eventyr fra ulike nasjonaliteter • sanger på ulike språk • ord og uttrykk på ulike språk • samtaler og samlinger • besøke biblioteket • ta kollektivtransport • rollelek

Antall, rom og form

Barn er tidlig opptatt av tall og telling. De utforsker rom og form, de argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter får barna utviklet sin matematiske kompetanse. Barnehagens ansvar er å oppmuntre til denne utforskningen samt legge til rette for tidlig og god stimulering.

Antall, rom og form	Vi vil arbeide for å nå målet gjennom å fokusere på følgende:	Aktiviteter
1-2 åringene Prosessmål: Barna skal få erfare rom og form gjennom alle sine sanser. Barnet skal få mulighet til å eksperimentere og leke med farger og geometriske former samt få en begynnende forståelse for mengder.	<ul style="list-style-type: none">• Bruke matematiske begreper i hverdagen som benevner blant annet størrelser og former	<ul style="list-style-type: none">• tellebøker• bli kjent med ulike geometriske former og størrelser• oppdage de små rommene i rommet• enkle puslespill• puttekasser• sanger og eventyr med tall og former
2-3 åringene Prosessmål: Barna skal få erfare ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenlikne.	<ul style="list-style-type: none">• Puslespill• Sangleker• Samle materiell fra turer og i nærmiljø• Telle og sortere• Konstruksjonslek	<ul style="list-style-type: none">• sanger• utforsking av bestemte eventyr• sammenlikne former, se på likheter og forskjeller• spille spill• lese bøker med matematisk innhold
3-4 åringene Prosessmål: Barna skal få erfare, utforske og leke med former og mønstre.	<ul style="list-style-type: none">• Rette oppmerksomheten mot forskjeller og likheter i for eksempel å sammenlikne størrelser, former, mønster og farger hos blomster, fugler, flagg og annet• Lek med tall og former	<ul style="list-style-type: none">• snakke om antall, størrelser, likheter og ulikheter• gå på formjakt i rommet• synliggjøre matematikken i hverdagen ved borddekking, av og på-kledning
4-5 åringene Prosessmål: Barna skal få erfare plassering og orientering og på den måten utvikle sine evner til lokalisering.	<ul style="list-style-type: none">• Undring, forskning og eksperimentering• Skattekart under lek	<ul style="list-style-type: none">• samtaler• matematiske bøker med tilpasset innhold• tall-regler og vers• spille reglespill• vente på tur• bruk av ulike matematiske begreper
5-6 åringene Prosessmål: Barna skal tilegne seg gode og anvendbare matematiske begreper. Barnet skal ha utviklet sin matematiske kompetanse gjennom lek og eksperimentering i hverdagsaktiviteter.	<ul style="list-style-type: none">• Prosjekter i hverdagen hvor barn får erfaring med mål, vekt og antall, for eksempel matlaging• Skolestarterne har eget førskoleopplegg	<ul style="list-style-type: none">• kjenne til dager, uker, måneder og de ulike årstidene• kjenne til fortid, nåtid og framtid• gjenkjenne ulike geometriske mønstre• kjenne til motsatte begreper• kunne sortere gjenstander etter form og farge

